

ДОКЛАД ЗА ВЛИЯНИЕТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ ВЪРХУ ЗДРАВЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЛАСТ ВРАЦА

1. Анализ на качеството на атмосферния въздух в град Враца и за 2024 г.

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) в гр. Враца се следи с автоматична измервателна станция (АИС) „ЖП Гара“ Враца, която е с непрекъснат режим на работа. Наблюдават се следните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух: серен диоксид, въглероден оксид, фини прахови частици (ФПЧ10), азотни оксиди (азотен оксид и азотен диоксид) и озон.

През 2024 г. са регистрирани 3 броя превишения на средноденоношната норма (СДН) $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ по показателя ФПЧ10 при нормативно установен допустим брой от 35 превишения годишно (съгласно Наредба №12 за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (обн. ДВ, бр.58/2010 г., с изм. и доп.)). Измерената средногодишната концентрация по същия показател е $19,61 \mu\text{g}/\text{m}^3$, което е по-малко от нормативно установената средногодишна норма (СГН) $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (съгласно Наредба №12).

За оценка качеството на данните съгласно горната Наредба се изисква минимално регистрираните данни по показателя ФПЧ10 да бъдат 90%. За периода 01.01.2024 г.- 31.12.2024 г. регистрираните средночасови данни са 99,5% с което изискването е спазено (няма данни от АИС „ЖП Гара“ Враца по показателя ФПЧ10 от 22:00 часа на 15.05.2024 г. до 10:00 часа на 16.05.2024 г. поради прекъсване на електрозахранването и на 10.06.2024 г. от 03:00 часа до 14:00 часа поради технически причини).

2. Брой пунктове за мониторинг(ПМ), режим на работа на ПМ, вид на ПМ и вид контролирани атмосферни замърсители.

Пунктът от Националната автоматизирана система за контрол на качеството на атмосферния въздух е разположен в района на „ЖП Гара“ Враца и работи целогодишно. Видът на ПМ е АИС. Видът контролирани замърсители е серен диоксид, въглероден оксид, фини прахови частици – ФПЧ10, азотни оксиди (азотен оксид и азотен диоксид) и озон през 2024 г., не са установени нарушения на нормите за нивата (концентрациите) съгласно Наредба №12.

3. Методи на изследване на показателите, характеризиращи качеството на атмосферния въздух и график за пробонабиране.

Мониторингът е извършен в съответствие с нормативните изисквания и указания на МОСВ. Определят се следните замърсители: азотен диоксид, серен диоксид, общ суспендиран прах, сероводород и амоняк. Разположението на пунктовете, пробонабирането и изследването на замърсителите на атмосферния въздух се извършва съгласно изискванията на Наредба № 7 за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух на МОСВ и МЗ, Наредба № 12 за норми за азотен диоксид и серен диоксид в атмосферния въздух (обн., ДВ бр. 58 от 2010г.) и Наредба № 14 за норми за пределно допустими концентрации на прах, H_2S и NH_3 .

Пунктът от Националната система за контрол на качеството на атмосферния въздух работи целогодишно. Пробите от пункта се вземат ежедневно по утвърден график, изработват се и резултатите се оформят в протоколи за всеки работен ден, които се оформят в Доклад от контрола за всеки месец.

4. Анализ на регистрираните концентрации на атмосферните замърсители през годината

2024 г. са регистрирани 3 броя превишения на средноденонощната норма по показателя ФПЧ10 но измерената средногодишната концентрация по същия показател е $19,61 \mu\text{g}/\text{m}^3$, което е по-малко от нормативно установените $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$

2023г. са регистрирани 5 броя превишения на средноденонощната норма по показателя ФПЧ₁₀, но измерената средногодишна концентрация по същия показател е $21,57 \mu\text{g}/\text{m}^3$, което е по-малко от нормативно установените $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$

2022г. са регистрирани 14 броя превишения на средноденонощната норма по показателя ФПЧ10, но измерената средногодишна концентрация е $22,72 \mu\text{g}/\text{m}^3$, което е по-малко от нормативно установените $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

2021г. са регистрирани 12 броя превишения на средноденонощната норма по показателя ФПЧ10, но измерената средногодишна концентрация е $22,10 \mu\text{g}/\text{m}^3$, което е по-малко от нормативно установените $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

2020г. са регистрирани 23 броя превишения на средноденонощната норма по показателя ФПЧ10, но измерената средногодишна концентрация е $25,50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, което е по-малко от нормативно установените $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

2019г. са регистрирани 44 бр. превишения на средноденонощната норма по показателя ФПЧ10, но измерената средногодишна концентрация е $29,29 \mu\text{g}/\text{m}^3$, което е по-малко от нормативно установените $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

За 2024г. превишенията по показателя ФПЧ10 са с 2 броя по-малко от регистрираните през 2023г. През 2024г. са регистрирани по-малък брой превишения в сравнение с периода от 2019г. до 2024, като се запазва тенденцията през целия наблюдаван период средногодишната концентрация да е по-малка от установената норма.

5. Анализ на здравното състояние на населението по групи болести за 2024.

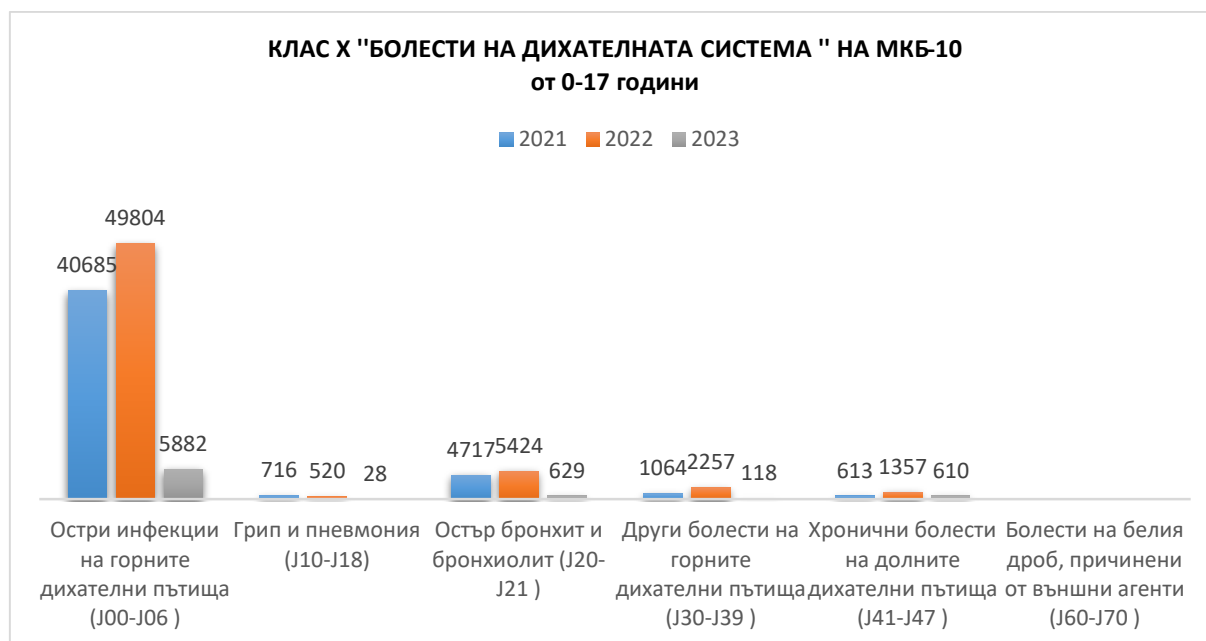
Здравното състояние на населението се влияе от много фактори, като най-важният от тях е нивото на жизнения стандарт. Времето, в което живеем е белязано със структурни промени във всички сфери на икономиката, селското стопанство, здравеопазването и образованието. Налице са някои негативни последици, свързани с тях като безработица, стрес, намаление на реалните доходи на населението и др.

Основните здравни проблеми, произтичащи от замърсяването на атмосферния въздух в населените места, като компонент на околната среда са свързани с емисиите от промишлеността, автомобилния транспорт, както и със градоустройствените и благоустройствени проблеми, произтичащи от планирането и изграждането на селищата и комуналната дейност в тях.

Общото население на област Враца за 2023г. по данни от НСИ е 147 619. В градовете живеят 87 204 човека, а в селата 60 415.

Регистрирани заболявания в лечебните заведения за извънболнична помощ в община Враца по групи болести от Клас Х "Болести на дихателната система" на МКБ -10, които имат доказана връзка със замърсителите на атмосферния въздух представяме в табличен вид:

КЛАС X "БОЛЕСТИ НА ДИХАТЕЛНАТА СИСТЕМА " НА МКБ-10						
Регистрирани заболявания	От 0-17г.			Над 18г.		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Остри инфекции на горните дихателни пътища (J00-J06)	40685	49804	5882	9577	11353	2548
Грип и пневмония (J10-J18)	716	520	28	2580	2078	436
Остър бронхит и бронхиолит (J20-J21)	4717	5424	629	4297	4723	1456
Други болести на горните дихателни пътища (J30-J39)	1064	2257	118	2240	3531	261
Хронични болести на долните дихателни пътища (J41-J47)	613	1357	610	3063	5084	2394
Болести на белия дроб, причинени от външни агенти (J60-J70)	-	-	-	1	2	-

През 2023г. най-много регистрирани заболявания за групата 0-17 години, както и групата на 18г. са острите инфекции на горните дихателни пътища.

ХОСПИТАЛИЗИРАНИ БОЛНИ КЛАС „X – БОЛЕСТИ НА ДИХАТЕЛНА СИСТЕМА J00-J99“ В МБАЛ „ХР. БОТЕВ“ АД гр. ВРАЦА ЗА ПЕРИОДА 2019-2023г. ПО ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ

X. БОЛЕСТИ НА ДИХАТЕЛНАТА СИСТЕМА J00-J99			
година	0-17г.	18-64г.	над 65г.
2019г.	521	161	59
2020г.	257	114	32
2021г.	326	100	30
2022г.	328	81	46
2023г.	289	126	64

От данните за хоспитализираните лица в МБАЛ „Христо Ботев“ АД-Враца за периода 2019 – 2023 г. не се установява значима динамика в дела на хоспитализациите по „Клас X – Болести на дихателната система“, като тенденциите са към намаление на хоспитализираните случаи но заболявания на дихателната система, като най-ясно това е изразено за възрастовата група 0-17год.

Освен компонентите и факторите на околната среда, значимо влияние върху динамиката на заболяемостта от дихателни заболявания във висока степен оказват също начинът на живот, работната среда, наличието на вредни навици, физиологичните и възрастови особености на отделния индивид. Поради този комплекс от причини, основните здравни проблеми на хората, свързани с дихателната система, не могат да бъдат свързани с качеството на атмосферния въздух в гр. Враца, в подкрепа на което е и отчетената през последните години тенденция средногодишната концентрация по

показателя ФПЧ10 да е по-малка от установената норма, както и липсата на информация за периодично повишаване на атмосферните замърсители над ПДК.

6. Предприети мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух

Община Враца, в съответствие с чл.27, ал.6 от Закон за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ) е разработила и изпълнила „Актуализирана програма за управление на качеството на атмосферния въздух (КАВ) в Община Враца за периода 2019-2023г.” за достигане на нормата по отношение на замърсителя фини прахови частици (ФПЧ10). Община Враца представя ежемесечна информация в РИОСВ- Враца относно изпълнение на предвидените мерки, заложи в програмата с цел намаляване броя на превишения и достигане на европейските норми по показателя.

Основни мерки и проекти, извършвани през 2023г. съгласно актуализираната програма на община Враца се в следните направления към намаляване на емисиите на ФПЧ10 от битово отопление, от транспорта и от промишлеността. , както и с изнасяне на промишлените дейности извън града и спазване на изискванията за качеството на твърдите горива.

Изготвил:

инж.Божидар Танчев – главен инспектор отдел ПБПЗ